

Шевченко О. Л., канд. філол. наук, доц.
завідувач кафедри іноземних мов
факульту «Міжнародної економіки і менеджменту»

ФОРМУВАННЯ КРОС КУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ-МІЖНАРОДНИКІВ

Глобалізація, розширення міжнародної торгівлі, науково-технічний прогрес спричиняють збільшення кількості компаній, які працюють на міжнародному рівні. Це призводить до значного зростання контактів між представниками різних мовних і культурних традицій.

У зв'язку з цим дослідження питань крос культурного характеру набуває суттєвого значення. Необхідність ефективної крос культурної комунікації ув бізнесі вимагає значних зусиль і потребує розуміння міжкультурних відмінностей, знань методів і технічних прийомів подолання різноманітних бар'єрів і непорозумінь.

Крос культурна комунікація розкриває можливості пізнання культурної реальності, сприяє розвитку у суспільстві соціокультурного розуміння, належності до національного та світового співтовариства і соціокультурної готовності до іншомовного спілкування між суб'єктами, кожний з яких бачить в іншому повноправну, унікальну особистість, і разом з тим таку, яка його доповнює.

Суттєвого розуміння можна досягти тільки тоді, коли в процесі навчання постійно враховуються етнокультурні фактори, які сприяють відтворенню міжкультурних особливостей, і які є частиною міжкультурного навчання та виховання. Етнокультурні взаємозв'язки відіграють значну роль у життєдіяльності народів. Тому розширення ролі етнокультурного компонента у розвитку комунікативних здібностей є однією з найважливіших умов успішної крос культурної комунікації.

Разом з тим, неефективна комунікація може призвести до непорозуміння, навіть образи або неправильно сприйнятого повідомлення, результатом чого є порушення взаємозв'язків між людьми.

Комунікаційний бар'єр визначається дослідниками як суб'єктивно відчуваний стан «збою» в реалізації плануємого спілкування внаслідок непорозуміння партнером повідомлення, нерозуміння партнера, зміни комунікативної ситуації, вла-

сного психічного стану тощо. Труднощі виникають у формі зупинки, переривання діяльності, переривання самого спілкування, неможливості його продовження.

Зазвичай виділяють три типи проблем, що стосуються труднощів крос-культурної комунікації. Перший тип пов'язаний з особливостями етнічної свідомості, цінностями та стереотипами. Другий етап стосується розуміння вербальної і невербальної поведінки представників інших культур. Третій тип відноситься до національно-культурної інформації.

Для того, щоб подолати проблеми першого типу, необхідно застосовувати в навчальному процесі матеріали, що містять етнокультурну інформацію про традиції, звички, обряди, які виконують функцію приєднання до нормативних цінностей, культурних традицій того чи того етносу.

Другий тип комунікативних проблем вимагає включення в процес навчальної комунікативної підготовки перегляд та обговорення відео матеріалів, пов'язаних з розумінням кінетичних кодів; спостереження за повсякденною поведінкою, звичками представників інших культур, нормами їх спілкування, а також вербальними і невербальними засобами, які застосовуються носіями цих культур.

Для подолання проблем, які відносяться до третього типу, доречним є введення в процес підготовки фахівців текстового мовного матеріалу в його звуковому та графічному вигляді (періодики, відеофільмів, телевізійних передач).

Вміле моделювання викладачем на заняттях ситуацій, у яких відображені складні проблеми міжкультурної комунікації, дозволять майбутнім фахівцям наочно побачити, визнати та зрозуміти їх, і сприяє формуванню у них крос-культурної комунікаційної компетенції, яка визначається як вміння ефективно спілкуватися в крос-культурному середовищі уникаючи бар'єрів і непорозумінь завдяки усвідомленню культурних відмінностей, толерантності до культурних особливостей та повазі до окремих культур.

Таким чином, зрозуміло, що крос-культурна комунікативна компетенція є невід'ємною складовою професійної підготовки фахівців-міжнародників. Вона відіграє велику роль, оскільки дозволяє працювати, спілкуватися та жити в світі без кордонів.

Література

1. *Hofstede G. and Hofstede G.I. Cultures and Organizations. Software of the Mind. McGraw-Hill, New York, 2005, 436p.*

2. *Matsumoto D. and Juang L.* Culture and Psychology. Thomson, Belmont, 2004, 550p.

3. *Wiseman, Richard L.* «Intercultural Communication Competence» in Gudy-Kunst, William B (ed), Cross-Cultural and Intercultural Communication, 2003, 191—208.

4. *Ter-Minasova S.* The Introduction into Gross-Cultural Communication, Vysshaya Skola, Moscow, 1998. — 286 p.

Шматок Т. Г., ст. викладач,
Маркова О. В., ст. викладач,
кафедра іноземних мов МЕІМ

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНІ СЛОВА — «СПРАВЖНІ ЧИ ХИБНІ ДРУЗІ ПЕРЕКЛАДАЧА»?

На сьогоднішній день беззаперечним є той факт, що англійська мова виступає як основний засіб міжнародного спілкування, тому й сучасне мовознавство займається особливостями її функціонування в усіх стилістичних різновидах. Переклад економічних текстів займає чільне місце в перекладацькій діяльності. Внаслідок цього переклад економічної літератури з англійської мови на українську і навпаки ставить нові вимоги до підготовки майбутніх фахівців і набуття ними мовних компетенцій: фонетичної, лексичної, граматичної.

Знання лексичних особливостей економічних текстів є необхідною умовою, оскільки при перекладі поруч з **інтернаціональними словами**, що певною мірою є помічниками перекладача, і значно полегшують вивчення іноземної мови, сприяючи здоланню мовних бар'єрів, перекладач доволі часто стикається з лексикою, яка може провокувати перекладацькі помилки, так звані «**хибні друзі перекладача**» (далі ХДП). Перші спроби лексико-графічного опису ХДП в англійській мові пов'язані з ім'ям Самуеля Джонсона, який у 1755 році видав відомий тлумачний словник. Українська ж лексикографія пов'язана з ім'ям І. Котляревського, який у 1809 році видав словник «малоруських слів», що по суті став одним із перших російсько-українських диференціальних словників, який містить близько 1000 українських слів з їх перекладом на російську мову. При цьому І. Котляревський звернув особливу увагу на формально схожі слова, але різні за значенням в російській та українській мовах.